

अ न क् उ म णि का

प्रकरण क्रमांक	विषयांश	पृ. क्र.
	शीर्षक	I
	प्रतिज्ञापत्र	II
	प्रमाणपत्र	III
	ऋणनिर्देश	IV
	अनुक्रमणिका	VII
	सारणीची यादी	XIII
	आकृत्याची यादी	XVIII
१)	<u>प्रस्तावना :</u>	१ ते १५
	संशोधन समस्येची पार्श्वभूमी	१
	अध्यापन बोधात्मक दृष्टिकोन	४
	अध्यापन कौशल्याचे अध्ययन आणि विचारप्रक्रिया	५
	पाठ टाचण म्हणजे अध्यापन कौशल्य	६
	आत्मसात करण्याचे एक साधन	
	प्रकट विचार	८
	समस्येचे शब्दांकन	११
	महत्वाच्या शब्दांच्या व्याख्या	११
	गृहित्के	१२
	संशोधन विषयाचे महत्त्व	१२
	उद्दिष्टे	१३
	परिकल्पना	१४
	अहवालाचा आराखडा	१४
	स्मारोप	१५

प्रकरण क्रमांक	विषयांश	पृ. क्र.
२)	संशोधन विषयाशी संबंधित साहित्याचे सिंहावलोकन : -----	१६ ते ४५
	प्रस्ताविक	१६
	शिदाक विचार प्रक्रिया (परदेशातील संशोधन)	१६
	पाठ नियोजन व अध्यापन (परदेशातील संशोधन)	२४
	प्रकट मौखिक शब्दांकन (परदेशातील संशोधन)	३३
	अ) मानसिक सराव	३३
	ब) प्रकट विचार	३४
	क) उद्दिष्टित प्रत्यावहन	३९
	भारतातील संशोधन	४२
३)	अभिकल्पाची पूर्वतयारी	४६ ते ८०
	प्रस्तावना	४६
	प्रकट मौखिक शब्दांकन पध्दतीची निश्चिती	४८
	प्रमौश सरावासाठी लागणारा वेळ निश्चित करणे	४९
	आधार साहित्याचा वेळेवर होणारा परिणाम	५०
	प्रमौशकालीन चर्काचे स्वरूप व वर्गीकरण	५२
	प्रमौशकालीन चर्काची नोंद	५७
	प्रमौशकालीन चर्काच्या नोंदीसाठी निरीक्षकांची निवड	५८

प्रकरण क्रमांक	विषयार्थ	पृ.क्र.
३) पुढे चालू....		
	प्रमौशकालीन अशाब्दिक हालचालींचा अभ्यास	५८
	उद्दिष्टित प्रत्यावहन पध्दतीचे स्वरूप	५९
	प्रमौशकालीन अशाब्दिक वर्तनाची नोंद	६५
	प्रमौशकालीन अशाब्दिक हालचालींच्या नोंदीसाठी निरीक्षाकाची निवड	६६
	प्रमौश क्षेत्र अगगत होण्यास व परिपूर्ण प्रमौशासाठी आवश्यक पाठाची संख्या ठरवणे	६७
	प्रमौश परिणामकारकता मापने	६७
	प्रमौश पध्दतीने कितो पाठ ध्यावे ?	६८
	प्रमौश मार्गदर्शन पुस्तिकेची निर्मिती	६९
	प्रस्तुत संशोधनासाठी प्रायोगिक उपचार म्हणून प्रकट मौखिक शब्दांकनाचे स्वरूप	७०
	प्रमौश पध्दत राबवण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे	७२
	प्रत्यक्षा प्रमौश सराव	७३
	प्रमौश प्रथम सराव	७५
	निरीक्षण व नोंदी	७६
	पहिल्या प्रमौश सरावानंतरचे प्रत्याभरण	७७
	प्रमौश द्वितीय व तृतीय सराव	७८
	प्रत्यक्षा सराव पाठ	७८
	वर्गीतील पाठानंतर प्रत्याभरण	७९

प्रकरण क्रमांक	विषयांश	पृ.क्र.
४)	<u>संशोधन कार्यपध्दती :</u>	८१ ते ११६
	प्रस्तावना	८१
	विशुद्ध प्रायोगिक अभिकल्प	८२
	सप्रमाणता	८३
	आंतरिक सप्रमाणतेवर परिणाम करणारे घटक	८४
	बाह्य सप्रमाणतेवर परिणाम करणारे घटक	८४
	कार्यपध्दती	८८
	नमुना	८९
	साधने	९३
	अध्यापक प्रक्रिया परिणामकारकतेची मूल्यमापन श्रेणी	९३
	रेव्हन्स स्टॅन्डर्ड प्रोग्रेसिव्ह मॅट्रायसिस	९६
	प्रकट मौखिक शब्दांकन परिणामकारकता श्रेणी	९७
	प्रकट मौखिक शब्दांकनाच्यावेळी होणा-या चुर्काची वारंवारिता नोंद त्मता	१००
	प्रमौश सराव त्मता	१०४
	प्रमौश सराव घेणा-या प्राध्यापकांसाठी प्रश्नावली	१०६
	प्रमौशसंबंधी निरीक्षक प्राध्यापकांची मतावली	१०६
	प्रमौश सराव संपल्यानंतर छात्राध्यापकाने द्यावयाची मतावली	१०७
	संशोधन पध्दती	१०८

प्रकरण क्रमांक	विषयार्थ	पृ.क्र.
५)	<u>सामग्री विश्लेषण आणि अन्वयार्थ :</u>	११७ ते २१२
	प्रस्तावना :	११७
	भाग-१ :	११८
	अ) सामान्य मानसिक दामता .	
	ब) प्रमौशकालीन अशाब्दिक वर्तन	
	क) प्रमौशकालीन शाब्दिक वृत्ता	
	ड) प्रमौश परिणामकारकता या प्रमौशशी निगडित घटकांच्या परस्पर संबंधाचा शोध	
	भाग-२ :	१५२
	प्रमौशाचे स्वरूप निश्चित करणे	
	भाग-३ :	
	प्रमौशाचा अध्यापन वर्तनावरील परिणाम	१९०
	भाग-४ :	
	प्रमौशाचा अध्यापन वर्तनाच्या धारणेवरील परिणाम	१९८
	भाग-५ :	
	प्रमौश परिणामकारकतेविषयी छात्राध्यापक व प्राध्यापकांची मते	२०५

प्रकरण
क्रमांक

विषयश

पृ.क्र.

६) उपसंहार, निष्कर्ष आणि शिफारसी : २१२ ते २२७

प्रस्तावना	२१२
निष्कर्ष	२१७
शिफारसी	२१८
जी.एड. अभ्यासक्रमात प्रमौशचा नित्य त्र म्हणून वापराची योजना	२१९

परिशिष्टे :

१) प्रमौश मार्गदर्शक पुस्तिका	२२८
२) प्रकट शब्दांकन सराव तक्ता	२४७
३) प्रकट शब्दांकनाच्यावेळी घेणा-या चुकीची वारवारिता नोंद तक्ता	२५१
४) अशाब्दिक वर्तन नोंद तक्ता	२५५
५) अध्यापक प्रक्रिया परिणामकारकतेची मूल्यमापन श्रेणी	२५६
६) प्रकट शब्दांकन परिणामकारकता श्रेणी	२६२
७) प्रमौशका सराव घेणा-या प्राध्यापकांसाठी प्रश्नावली	२६४
८) निरीक्षक प्राध्यापकांच्यासाठी मतावली	२६५
९) प्रमौश पद्धतीने सराव करणा-या ह्या प्राध्यापकांच्यासाठी प्रश्नावली	२६६
१०) प्रयोगात भाग घेणा-या ह्या प्राध्यापकांची यादी	२६७
संदर्भ सूची : मराठी,	२६९
इंग्रजी	२७३

सारण्याची यादी

अनु.	सारणी क्रमांक	नाव	पृ. क्र.
१)	४.१	प्रमौशकालीन शाब्दिक चुलांची कौशल्य- वार प्रकार संख्या	१०१
२)	४.२	प्रमौशकालीन अशाब्दिक हालचालींची वर्तनप्रकारवार संख्या	१०३
३)	४.३	प्रायोगिक गटाचा प्रमौश पध्दतीने व निर्यंत्रित गटाचा पारंपारिक पध्दतीने रूप पाठ पूर्ण होण्यास लागणारा आवश्यक कृतीनुसार वेळ दर्शविणारी सारणी	१०९
४)	५.१	सामान्य मानसिक क्षमता व प्रमौशकालीन शाब्दिक चुका यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	११९
५)	५.२	सामान्य मानसिक क्षमता आणि प्रमौश कालीन अशाब्दिक वर्तन यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१२१
६)	५.३	सामान्य मानसिक क्षमता आणि प्रमौश परिणामकारकता यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१२२
७)	५.४	सामान्य मानसिक क्षमता गुणांक व प्रमौश परिणामकारकता गुणांकाचे माध्य व प्रमाप विचलन दर्शविणारी सारणी	१२४
८)	५.५	सामान्य मानसिक क्षमता गुणांक वारवारिता सारणी	१२५
९)	५.६	प्रमौश परिणामकारकता गुणांकाची वारवारिता सारणी	१२७

अनु.	सारणी क्रमिक	नाव	पृ.क्र.
१०)	५.७	प्रमौशकालीन शाब्दिक वृका व प्रमौश- कालीन अशाब्दिक वर्तन यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१३२
११)	५.८	प्रमौशकालीन शाब्दिक वृका व प्रमौश परिणामकारकता यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१३३
१२)	५.९	प्रमौशकालीन कौशल्यवार शाब्दिक वृका व कौशल्यवार प्रमौश परिणामकारकता यामधील लक्षणीय सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१३६
१३)	५.१०	प्रमौशकालीन अशाब्दिक वर्तन व प्रमौश परिणामकारकता यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१३८
१४)	५.११	प्रमौशकालीन स्कण अशाब्दिक वर्तन आणि प्रमौश परिणामकारकतेमधील कौशल्ये यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१४१
१५)	५.१२	प्रमौशकालीन अशाब्दिक वर्तन प्रकार व स्कण प्रमौश परिणामकारकता यामधील लक्षणीय सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१४४
१६)	५.१३	प्रमौशकालीन नेह-यावरील हावभाव आणि प्रमौश परिणामकारकतेमधील पाठाचा प्रारंभ कथन स्पष्टीकरण दिग्दर्शन, प्रश्न, फलक कार्य व समारोप यामधील लक्षणीय सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१४६

अनु.	सारणी	नाव	पृ. क्र.
१७)	५.१४	प्रमौशकालीन हाताच्या हालचाली व प्रमौश परिणामकारकतेमधील पाठाचा प्रारंभ, कथन, स्पष्टीकरण, दिग्दर्शन, प्रश्न, फलक कार्य व स्मारोप यामधील लक्षणीय सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१४८
१८)	५.१५	प्रमौशकालीन पायाच्या हालचाली व प्रमौश परिणामकारकतेमधील सहा कौशल्ये यामधील सहसंबंध दर्शविणारी सारणी	१५०
१९)	५.१६	प्रमौशसाठी लागलेला सरासरी वेळ	१५४
२०)	५.१७	प्रत्येक सरावासाठी लागणारा सरासरी वेळ व प्रमाणित विचलन	१५५
२१)	५.१८	माध्यातील फरक, प्रमाप त्रुटी व त मूल्य दर्शविणारी सारणी	१५५
२२)	५.१९	पाठ कर्माकानुसार प्रमौशसाठी लागणारा सरासरी वेळ व प्रमाप विचलन	१५९
२३)	५.२०	मध्यमानातील फरक, प्रमाप त्रुटी व त मूल्य दर्शविणारी सारणी	१५७
२४)	५.२१	प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांच्या पूर्व चाचणीच्या माध्यातील फरकाचे त गुण दर्शविणारी सारणी	१९१
२५)	५.२२	प्रायोगिक गटाचे पूर्व चाचणीचे माध्य उत्तर चाचणीचे माध्य, प्रमाप विचलन, माध्यातील फरक आणि त गुण दर्शविणारी सारणी	१९२

अनु. क्रमांक	सारणी	नाव	पृ. क्र.
२६)	५.२३	निर्यंत्रित गटाच्या पूर्व चाचणीचे माध्य उत्तर चाचणी-१ चे माध्य, प्रमाप विचलन, माध्यातील फरक आणि गुण दशविणारी सारणी	१९३
२७)	५.२४	प्रायोगिक गट व निर्यंत्रित गट यांच्या पूर्व चाचणीपेक्षा उत्तर चाचणी १ मध्ये झालेल्या वाढीच्या माध्यातील फरकाचे ८ गुण दशविणारी सारणी	१९४
२८)	५.२५	उत्तर चाचणी १ - पूर्वचाचणी, गुण दशविणारी सारणी	१९६
२९)	५.२६	प्रायोगिक गटाच्या पूर्वचाचणी व उत्तर चाचणी २ मधील फरकाचे ८ गुण दशविणारी सारणी	१९९
३०)	५.२७	निर्यंत्रित गटाचे पूर्व चाचणीचे माध्य उत्तर चाचणीचे माध्य, प्रमाप विचलन, माध्यातील फरक आणि ८ गुण दशविणारी सारणी	२०१
३१)	५.२८	प्रायोगिक गटाचे व निर्यंत्रित गटाचे उत्तर चाचणी २ व पूर्व चाचणीमधील फरकाचे माध्य, प्रमाप विचलन, माध्यातील फरक आणि ८ गुण दशविणारी सारणी	२०१

अनु.	सारणी क्रमांक	नाव	पृ. क्र.
३२)	५.२९	पूर्व चाचणीपेदात उत्तर चाचणी २ मध्ये झालेल्या वाढीचे दोन्ही गटाचे कौशल्यवार माध्य, प्रमाप विचलन, माध्यातील फरक आणि ८ गुण दर्शविणारी सारणी	२०३
३३)	५.३०	प्रायोगिक गटातील १२ छात्राध्यापकांच्या प्रमौश परिणामकारकतेविषयीच्या मतावलीची पदनिश्चयन श्रेणी	२०६

आलेख व आकृत्या

अनु.	आकृती क्रमांक	नाव	पृ. क्र.
१)	३.१	प्रमौश तंत्रातील शात्राध्यापकाच्या चुका.	५३
२)	४.१	प्रायोगिक अभिकल्पाच्या आंतरिक व बाह्य सम्राणतेवर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे नियंत्रण दर्शाविणारा तक्ता	८६
३)	४.२	विश्वामधुन न्यादश निवड दर्शाविणारी आकृती	१२
४)	४.३	अभिकल्पाची झरेणा	१०८
५)	४.४	प्रयोगाचे तारीखवार वेळापत्रक	१११
६)	५.१	सामान्य मानसिक दामता गुणांकाच्या वितरणाचा आलेख	१२६
७)	५.२	प्रमौश परिणामकारकता गुणांकाच्या वितरणाचे आलेख	१२२
८)	५.३	सराव क्रमांकानुसार शाब्दिक चुकांची संख्या दर्शाविणारा आलेख	१६१
९)	५.४ ते ५.६	० ० ० सराव क्रमांकानुसार अशाब्दिक हालचालींची कौशल्यवार संख्या दर्शाविणारे आलेख	१६३ ते १६५
१०)	५.७	सराव क्रमांकानुसार अशाब्दिक हालचालींची संख्या दर्शाविणारा आलेख	१६८
११)	५.८ ते ५.९	० ० ० सराव क्रमांकानुसार अशाब्दिक हालचालींची वर्तनप्रकारानुसार संख्या दर्शाविणारे आलेख	१७१ ते १७२

अनु.	आकृती क्रमांक	नाव	पृ. क्र.
१२)	५.१०	पाठ क्रमांकानुसार प्रमौशकालीन शाब्दिक चुकाच्या संख्येतील बदल दर्शविणारे आलेख	१७८
१३)	५.११	पाठ क्रमांकानुसार प्रमौशकालीन कौशल्यवार शाब्दिक चुकातील बदल	१८० ते १८२
	५.१३	दर्शविणारे आलेख	
१४)	५.१४	पाठ क्रमांकानुसार अशाब्दिक हालचालींच्या संख्येतील बदल दर्शविणारा आलेख	१८५
१५)	५.१५	पाठ क्रमांकानुसार अशाब्दिक हालचालींच्या वर्तनप्रकारानुसार संख्येतील बदल दर्शविणारे आलेख.	१८३